

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ / ΤΜΗΜΑ : Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ : ΜΑΡΤΙΟΣ 2018

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η έκρηξη στην επιστήμη και την τεχνολογία, τους δυο τελευταίους αιώνες, επαναπροσδιόρισε τις κοινωνίες, έφερε στο προσκήνιο νέες ανάγκες σε επιστημονικές γνώσεις και ειδικότητες, γιατί ζητούσε ανθρώπους για νέους και σπουδαίους ρόλους στους κοινωνικούς και εργασιακούς μετασχηματισμούς, άξιους να προωθήσουν με ταχύτητα αλλαγές και μεταρρυθμίσεις. Το παραγωγικό σύστημα απαιτούσε να διαθέτει εξειδικευμένα εργατικά χέρια, τεχνικούς και εμπειρογνώμονες, επαγγελματίες από όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Οι αλλαγές κάθε είδους και κάθε εποχής έχουν αντίκτυπο στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η έκρηξη της βιομηχανικής επανάστασης, καθώς και το αξίωμα, ότι η παιδεία υπηρετούσε και υπηρετεί πάντα το υπάρχον κοινωνικό και οικονομικό σύστημα, σηματοδότησε την εκπαίδευση και την κατέστησε μοχλό για την προώθηση και εξυπηρέτηση των αναγκών και των επιδιώξεων της βιομηχανίας και των οικονομικών κεφαλαίων. Η παιδεία κλήθηκε να προσαρμοσθεί, να εναρμονισθεί και να «εκσυγχρονισθεί», γιατί η ανάγκη του συστήματος σε διπλωματούχους δεν μπορούσε να καλυφθεί με την πατροπαράδοτη φιλελεύθερη παιδεία, που ίσχυε πριν τη βιομηχανική επανάσταση, και που επέτρεπε την προαιρετική εκμάθηση της ανάγνωσης και γραφής, της ιστορίας της τέχνης και των επιστημονικών γνώσεων. Η παιδεία λοιπόν επιβλήθηκε ως υποχρεωτική, όχι γιατί στόχευε στην προαγωγή του ανθρώπινου πνεύματος και στη χαρά της γνώσης, αλλά γιατί έπρεπε να υπηρετήσει το κοινωνικό και οικονομικό σύστημα.

Με γοργούς ρυθμούς, το σχολείο καλείται να καλύψει απαιτήσεις για όλο και περισσότερες γνώσεις και γνωστικά αντικείμενα, με αποτέλεσμα οι μαθητές να ακολουθούν ξέφρενους ρυθμούς εντατικής μελέτης, χωρίς να διαθέτουν ελεύθερο χρόνο. Το σχολείο, θα λέγαμε, ότι μάλλον δείχνει συστηματική αδιαφορία για τις ψυχικές και σωματικές ανάγκες του μαθητή, που συνεχώς κρίνεται για την ποσότητα και την ακρίβεια χιλιάδων πληροφοριών μόνο με βαθμολογικές κλίμακες. Έχουν, λοιπόν, τα παιδιά, και ιδιαίτερα οι μαθητές της εφηβικής ηλικίας ελεύθερο χρόνο; Ποιοι είναι οι λόγοι, που οδηγούν στην καταστρατήγηση των δικαιωμάτων αλλά και των εξελικτικών αναγκών για παιχνίδι και εξωσχολική απασχόληση;

Ο ελεύθερος χρόνος, ειδικά στον έφηβο, είναι απαραίτητος, επειδή σ' αυτό το εξελικτικό στάδιο χρειάζεται περισσότερη αφοσίωση στην ενδοσκοπήση και στην απόκτηση ταυτότητας. Η καλή επικοινωνία με τις ομάδες συνομηλίκων του δημιουργούν την αίσθηση της αποδοχής και της αυτοπεποίθησης, του μειώνουν την αβεβαιότητα και την ανησυχία. Σ' αυτή την ηλικία θα έλθει σε επαφή με την ιδεολογία, θα αποκτήσει αξίες και θα κάνει σχέδια ζωής. **Αντίθετα** με τις απαιτήσεις της ηλικίας τους, οι έφηβοι μαθητές τρέχουν, για να προλάβουν σχολικά και εξωσχολικά προγράμματα, ξένες γλώσσες και ιδιαίτερα μαθήματα, **βιώνουν** αισθήματα ανασφάλειας και άγχους. Ελεύθερος χρόνος δεν υπάρχει, για να εκφρασθεί και να επικοινωνήσει με τους φίλους, να παίξει και να ζήσει στη φύση. Μοναδικός φίλος, όταν υπάρχει λίγος χρόνος για ξεκούραση, είναι η τηλεόραση, και τα αμφιβόλου ποιότητας προγράμματά της, μάλλον **εντείνουν** το άγχος και την υπερένταση.

Έτσι, οι μαθητές συστηματικά αγνοούν την ανάγκη του οργανισμού για ανάπαυση και ανανέωση των αποθεμάτων ενέργειας. Η έλλειψη ελεύθερου χρόνου τους οδηγεί σε ενέργειες μηχανικές, χωρίς νόημα και σε μια μάθηση μάλλον χωρίς βαθύτερο επίπεδο κατανόησης. Οι μηχανισμοί προσαρμογής, που διαθέτει ο οργανισμός, βοηθούν για τα επιπλέον καθήκοντα αλλά με ένα σοβαρό κόστος: Τη δημιουργία άγχους και την αύξηση των αγχογόνων ορμονών στο σώμα. Οι αγχογόνες ορμόνες, π.χ. η αδρεναλίνη, οδηγεί με τον χρόνο, σε εξάντληση και σε κατάθλιψη. Σε σοβαρότερες και χρόνιες καταστάσεις αναπτύσσονται και ψυχοσωματικές ασθένειες.

Μαρία Λασσιθιωτάκη, Ψυχολόγος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις περίπου.

Μονάδες 25

B1. α) Να βρείτε από ένα συνώνυμο για κάθε λέξη που σας δίνεται: υποχρεωτική, γοργούς, μειώνουν, βιώνουν, εντείνουν.

Μονάδες 5

β) Να βρείτε από ένα αντώνυμο για κάθε λέξη που σας δίνεται: φιλελεύθερη, επέτρεπε, αποδοχής, αβεβαιότητα, αγνοούν

Μονάδες 5

B2. Ποια είναι τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου;

Μονάδες 6

B3. Ποιος είναι ο τρόπος ανάπτυξης στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου;

Μονάδες 5

B4. Να δηλώσετε τη νοηματική σχέση που εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις:

Γιατί (1^η §), λοιπόν (3^η §), Αντίθετα (4^η §), Έτσι (5^η §)

Μονάδες 4

Γ. Παραγωγή λόγου:

«Μια παράμετρος της καθημερινότητάς μας είναι το διαρκές κυνήγι του χρόνου, που μας γεμίζει με άγχος από μικρή κιόλας ηλικία και καθιστά τη ζωή μας δύσκολη. Ωστόσο η εξεύρεση και η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου μπορεί να μας προσφέρει χαρά και ευχαρίστηση».

Σε ένα άρθρο σας (300-400 λέξεις) για την ιστοσελίδα του σχολείου σας να παρουσιάσετε τις συνέπειες της έλλειψης ελεύθερου χρόνου για τον σύγχρονο άνθρωπο και κυρίως για τον έφηβο.

Μονάδες 50

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!